

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Многомандатен изборителен район чужбина – възможното решение

Съгласно Конституцията, българските граждани имат равни права и задължения, където и да се намират (чл.26 ал.1). Прилагането на тази конституционна норма среща трудности при провеждането на избори в чужбина, главно поради липсата на пълноценен изборителен район извън страната т.нар. МИР чужбина. Извън страната не се гласува за кандидатски листи, не може да има независими кандидати, не би могло да има и гласуване с преференции при бъдеща промяна на изборния кодекс.

Отчитайки големия брой български граждани живеещи зад граница (над един милион), както и повишаването на относителната изборителна активност извън страната на последните два избора за НС (през 2009г. и 2013г. подадените гласове в чужбина са повече отколкото в 20 от общо 31 изборителни района в страната, взети поотделно), смятаме че е назряла необходимостта от реформа на изборителната система и в частност създаването на обособен изборителен район чужбина, в който да могат да се регистрират кандидатски листи и независими кандидати, както в изборителните райони в страната.

Но как може да стане на практика това и какви ще бъдат последствията?

Списък на страните по света, в които са обособени изборителни райони за живеещите в чужбина и броя мандати в тях е даден в приложение. В Европейския съюз такива райони съществуват във Франция, Италия и Португалия. На Балканите изборителен район чужбина съществува в Македония, Румъния и Хърватска.

Спецификата на хърватския модел се състои в това, че броят на мандатите определени за МИР-чужбина е "плаващ" т.е. не се определя предварително, а едва след протичане на изборния ден и е пропорционален на броя на гласувалите в чужбина. Хърватската изборна система е представена по-детайлно в приложение.

Според действащия Изборен кодекс, а и по предходното законодателство (ЗИНП, отм.), Централната изборителна комисия определя полагащите се мандати за всеки МИР пропорционално на населението живеещо в него, по данни от преброяването на населението на Националния статистически институт.

До 2009г. вкл. (т.е. на избори 2005 и 2009) се ползваха резултатите от преброяването от 2001г., а на избори 2013г. за пръв път се приложиха данните от преброяването проведено в началото на 2011г. (критична дата 1.02.2011г.)

Доколкото няма точни данни за броя постоянно живеещи извън страната български граждани, смятаме, че подходът на "плаващия мандат" е удачен за определяне броя на мандатите в МИР-чужбина.

1) Определяне на броя мандати в МИР-чужбина по метода на "плаващи мандати"

Първото решение, което предлагаме е следното :

След приключване на изборния ден и преброяване на действителните гласове, най-напред се определя цената на един мандат, като се раздели общия брой действителни гласове в страната и чужбина на 240. След това, броят на действителните гласове в чужбина се дели на цената на един мандат. Броят на мандатите в МИР-чужбина е най-близкото до него цяло число. След като са определени мандатите за МИР чужбина, те се изваждат от общия брой мандати (240).

Резултатът от пресмятанятията е илюстриран за последните три парламентарни избора в следващите таблици.

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

2005г.	страната	чужбина	общо
действителни бюлетини	3 572 932	75 245	3 648 177
мандати	235	5	240

2009г.	страната	чужбина	общо
действителни бюлетини	4 072 666	135 171*	4 226 195
мандати	232	8	240

* данните са след анулирането от Конституционния съд на резултатите в 23 изборителни секции в Турция (18 358 гласа). Ако се отчетат тези гласове, броят мандати за чужбина е 9.

2013г.	страната	чужбина	общо
действителни бюлетини	3 429 836	110 630	3 540 466
мандати	233	7	240

Понататъшното разпределение на мандатите в страната по многомандатни изборни райони се извършва както и в момента, *пропорционално на населението*, по метода на Хеър-Ниймайер, въз основа на резултатите от последното преброяване на Националния статистически институт. Не се допуска изборителен район с по-малко от 4 мандата (вж. разпоредбата на чл. 67 ал. 3 от ИК, която е запазена и в проекта за нов ИК).

Окончателното разпределение на мандатите по МИР съгласно описаната методика и с данните от Избори 2013, е илюстрирано в Таблица 1.

За удобство, в таблицата е посочено и разпределението на мандатите на последните избори съгласно методиката на ЦИК.

Таблица 1

Район	преброяване 2011	мандати ЦИК 2013	действителни гласове 2013г.	плаващ мандат Метод 1 : мандати по изборителна активност за чужбина и по население в страната	разлика с мандати ЦИК
Благоевград	323 552	11	148 413	10	-1
Бургас	415 817	14	196 226	13	-1
Варна	475 074	15	211 183	15	0
Велико Търново	258 494	8	118 306	8	0
Видин	101 018	4	44 291	4	0
Враца	186 848	6	88 858	6	0
Габрово	122 702	4	58 825	4	0
Добрич	189 677	6	84 880	6	0
Кърджали	152 808	5	77 646	5	0
Кюстендил	136 686	4	66 425	4	0
Ловеч	141 422	5	64 922	4	-1
Монтана	148 098	5	71 951	5	0
Пазарджик	275 548	9	120 479	9	0

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Перник	133 530	4	64 637	4	0
Плевен	269 752	9	127 938	8	-1
Пловдив град	338 153	11	161 709	11	0
Пловдив област	344 874	11	152 756	11	0
Разград	125 190	4	60 379	4	0
Русе	235 252	8	108 860	7	-1
Силистра	119 474	4	61 560	4	0
Сливен	197 473	6	79 932	6	0
Смолян	121 752	4	57 510	4	0
София-23	495 892	16	228 979	16	0
София-24	377 998	12	179 460	12	0
София-25	417 701	14	189 449	13	-1
София обл.	247 489	8	116 500	8	0
Стара Загора	333 265	11	160 791	10	-1
Търговище	120 818	4	61 290	4	0
Хасково	246 238	8	117 457	8	0
Шумен	180 528	6	88 017	6	0
Ямбол	131 447	4	61 484	4	0
Чужбина			110 632	7	7
Общо	7 364 570	240	3 541 745	240	

Вижда се, че при обособяването на МИР чужбина, неговите 7 мандата са взети предимно от големи МИР в страната - София, Благоевград, Бургас, Стара Загора.

Нека припомним, че в резултат на демографските процеси протекли в страната в периода между преброяването от 2001г. и това от 2011г., разпределянето на мандатите в страната се промени съществено. Така на Избори 2013 София-град спечели 6 допълнителни мандата спрямо Избори 2005 и 2009 (за които се ползваха данните от 2001г.), а Варна, Благоевград и Бургас - по 1 нов мандат. "Ощетени" се оказаха редица малки МИР като Кюстендил, Монтана, Перник, Разград, Ямбол и др., останали с по 4 мандата. Разпределението на мандатите по райони според преброяването през 2001г. и това от 2011г. е дадено в приложение.

В този смисъл, обособяването на МИР-чужбина не води до някаква радикална промяна на разпределението на мандатите в страната, тъй като промените са съизмерими с естествената демографска еволюция.

Второто възможно решение за определяне на броя мандати в МИР чужбина е използване на плаващ мандат *едновременно* за всичките 32 МИР-а в страната и чужбина. Използва се метода на най-големия остатък (метод на Хеър-Ниймайер), приложен върху действителните гласове по избирателни райони. Не се допуска район да получи по-малко от 4 мандата (чл. 67 ал. 3 от ИК).

По тази методика, на **избори 2013 МИР чужбина получава 8 мандата, точно колкото и на избори 2009г.** Резултатите са илюстрирани в Таблица 2. За удобство, в таблицата е посочено и разпределението на мандатите по предходния Метод 1, както и мандатите съгласно методиката на ЦИК.

От сравненията се вижда, че двата метода водят до незначителни разлики в разпределянето на мандатите по райони, като никой от двата няма сериозни недостатъци.

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Таблица 2

Район	мандати ЦИК 2013	действителни гласове 2013г.	плаващи мандати Метод 2 : мандати според избирателната акт.	разлика Метод 2 и мандати ЦИК	Метод 1 /вж. и Таблица 1/	разлика Метод 2 и Метод 1
Благоевград	11	148 413	10	-1	10	0
Бургас	14	196 226	13	-1	13	0
Варна	15	211 183	14	-1	15	-1
Велико Търново	8	118 306	8	0	8	0
Видин	4	44 291	4	0	4	0
Враца	6	88 858	6	0	6	0
Габрово	4	58 825	4	0	4	0
Добрич	6	84 880	6	0	6	0
Кърджали	5	77 646	5	0	5	0
Кюстендил	4	66 425	5	1	4	1
Ловеч	5	64 922	4	-1	4	0
Монтана	5	71 951	5	0	5	0
Пазарджик	9	120 479	8	-1	9	-1
Перник	4	64 637	4	0	4	0
Плевен	9	127 938	9	0	8	1
Пловдив град	11	161 709	11	0	11	0
Пловдив област	11	152 756	10	-1	11	-1
Разград	4	60 379	4	0	4	0
Русе	8	108 860	7	-1	7	0
Силистра	4	61 560	4	0	4	0
Сливен	6	79 932	5	-1	6	-1
Смолян	4	57 510	4	0	4	0
София-23	16	228 979	16	0	16	0
София-24	12	179 460	12	0	12	0
София-25	14	189 449	13	-1	13	0
София обл.	8	116 500	8	0	8	0
Стара Загора	11	160 791	11	0	10	1
Търговище	4	61 290	4	0	4	0
Хасково	8	117 457	8	0	8	0
Шумен	6	88 017	6	0	6	0
Ямбол	4	61 484	4	0	4	0
Чужбина		110 632	8	8	7	1
Общо	240	3 541 745	240		240	

Предимства на плаващия мандат

Плаващият мандат е решението, което гарантира в най-голяма степен равната тежест на избирателните гласове от различните райони в страната т.е. спазването на единна норма на представителство. Без плаващ мандат е възможно да се получат силни изкривявания в цените на мандатите по райони, познати като явлението изборен дистрофизъм, в резултат на по-малък брой гласували спрямо средната избирателна активност за страната или на протеклите демографски процеси между два избора, които променят съществено броя на населението.

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Такъв пример от избори 2009г. с МИР Ловеч и МИР Монтана е посочен в приложение.

Плаващият мандат придава смисъл на гласовете подадени за малките партии, не преминали изборната бариера от 4% , които в противен случай биват "изхвърлени" и не участват по никакъв начин в разпределянето на мандатите. При плаващият мандат всички действителни гласове се употребяват за определяне броя мандати полагащи се на съответния район.

Въвеждането на плаващ мандат допринася за повишаване на избирателната активност чрез стимулиране на благородна надпревара между избирателите от различните избирателните райони да изразят своя глас (колкото повече гласоподаватели гласуват в дадения район над средната избирателна активност за страната, толкова по-голям е шансът за получаване на допълнителен мандат в този район).

Недостатък на метода на плаващия мандат е недостатъчната предвидимост - до провеждане на изборите не е известно точното разпределение на мандатите по райони. За да се избегне този проблем, би могло да се възприеме **вариант с предварително определяне на броя мандати за МИР чужбина, въз основа на резултатите от гласуването на предходния избор за НС**. От посочените по-горе данни се вижда, че ако така беше подходено на Избори 2013г., броят мандати за МИР-чужбина щеше да е достатъчно коректно определен.

За да се избегне получаването на сериозни разлики в тежестите на мандатите между отделните МИР в хипотезата на силна промяна на избирателната активност спрямо предходния избор, е възможно да се предвиди контролно преизчисляване на броя мандати за МИР чужбина след провеждането на избора и тяхната корекция, ако разликата с предварително определените надхвърля два мандата.

2) Персонифициране на мандатите в МИР в страната и чужбина.

Обособяването на МИР-чужбина не променя изборните резултати. Както и досега, партиите преминалите 4%-та бариера получават мандати пропорционално на получените от тях гласове в страната и чужбина, по познатия метод на най-големия остатък на Хеър-Ниймайер. **МИР чужбина променя единствено етапа на персонифициране на мандатите** т.е. разпределянето на спечелените от всяка партия мандати между нейните кандидатски листи по МИР.

Два са възможните подходи за персонифициране на мандатите.

Първият подход е МИР чужбина да се разгледа отделно от МИР в страната. Тогава разпределянето на мандатите в него се извършва самостоятелно. Едва след това се пристъпва към разпределяне на оставащите спечелени от партиите мандати по 31 МИР в страната. Използва се метода на Хеър-Ниймайер, залегнал в методиката на ЦИК.

В следващите таблици е илюстриран този подход с резултатите в МИР чужбина от изборите през 2005, 2009 и 2013г.

Избори 2005г. : в МИР чужбина се разпределят 5 мандата

КБ	НДСВ	ДСБ	ССД, БЗНС, ВМРО, БНС	Атака	ДПС	ОДС	Общо
6125	13 432	5026	1479	1567	40 626	3547	71 802
1	1				3		5

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Избори 2009г. : в МИР чужбина се разпределят 8 мандата *

РЗС	ГЕРБ	ДПС	АТАКА	КБ	СК	Общо
1585	33426	75786	6258	3882	9058	135171
	2	5			1	8

* изчисленията са след анулирането от Конституционния съд на резултатите в 23 изборителни секции в Турция (18 358 гласа). Ако се отчетат тези гласове, броят мандати за чужбина стават 9, а ДПС получава 6 мандата.

Избори 2013г. : в МИР чужбина се разпределят се 7 мандата

БСП	Атака	ГЕРБ	ДПС	Общо
4 907	3 018	23 090	54 353	85 368
		2	5	7

Втората възможност за персонифициране на мандатите е като МИР чужбина се разгледа едновременно с МИР в страната. В този случай се прилага същата методика, която ЦИК използва на последните избори, но вместо върху 31 МИР-а, тя се прилага върху всичките 32 изборителни района. Резултатът е представен в Таблица 3.

Компютърната симулация показва, че за МИР чужбина двата метода водят до едно и също разпределение на мандатите по партии, но това не е закономерност.

Таблица 3 : Избори 2013 с изборителен район в чужбина - разпределение на мандатите по партии и МИР съгласно методиката на ЦИК 2013г. приложена върху 32 МИР в т.ч. МИР чужбина със 7 мандата

	Общо	Атака	БСП	ГЕРБ	ДПС
Благоевград	10	1	3	4	2
Бургас	13	1	4	6	2
Варна	15	2	5	7	1
Велико Търново	8	1	3	3	1
Видин	4	0	2	1	1
Враца	6	1	2	2	1
Габрово	4	1	1	2	0
Добрич	6	1	2	2	1
Кърджали	5	0	1	1	3
Кюстендил	4	1	2	1	0
Ловеч	4	0	2	2	0
Монтана	5	1	2	2	0
Пазарджик	9	1	3	3	2
Перник	4	0	2	2	0
Плевен	8	1	3	3	1
Пловдив град	11	1	4	6	0
Пловдив област	11	1	4	4	2
Разград	4	0	1	1	2
Русе	7	1	2	3	1
Силистра	4	0	1	1	2
Сливен	6	1	2	2	1
Смолян	4	0	2	1	1
София-23	15	1	6	8	0
София-24	12	1	5	6	0

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

София-25	14	2	5	7	0
София обл.	8	1	3	3	1
Стара Загора	10	1	4	4	1
Търговище	4	0	1	1	2
Хасково	8	1	3	3	1
Шумен	6	0	2	2	2
Ямбол	4	0	2	2	0
Чужбина	7	0	0	2	5
Общо	240	23	84	97	36

От представените математически симулации е видно, че и при двата подхода абсолютно невярно е твърдението, че само една партия би спечелила всички мандати в МИР чужбина. **И в този изборителен район, както в районите в страната, политическият плурализъм е спасен.**

Важно е да се подчертае, че наличието на **МИР чужбина променя единствено разпределението на мандатите по райони, но не и изборния резултат на партиите в национален мащаб, нито числеността на техните парламентарни групи !**

Не на последно място по важност, **обособяването на пълноценен МИР чужбина с кандидатски листи и независими кандидати безспорно ще повиши мотивацията за гласуване на българските граждани извън страната и по този начин ще увеличи общата изборителна активност.** А по-високата изборителна активност намалява значимостта на купения, контролирания или корпоративен вот, както и на твърдите партийни ядра. Това безспорно е в интерес на българската демокрация.

3) Предложения за промени в текстовете на проекта за Изборен кодекс

Чл. 247. т. 1 добива следната редакция :

Чл. 247. Централната изборителна комисия :

1. определя броя на мандатите в многомандатните изборни райони въз основа на единна норма на представителство **в зависимост от броя на действителните гласове подадени на предходните избори за народни представители.**

Чл. 249 ал. 1 става :

Чл. 249. (1) За произвеждане на изборите **се образуват 33** многомандатни изборни района, в това число три в област София-град, два в област Пловдив, два в област Варна **и един извън Република България.** Останалите изборни райони съвпадат с границите на областите **в страната.**

В чл. 253 се прави следната правно-техническа поправка

Чл. 253. (3) Броят на кандидатите в една кандидатска листа не може да надхвърля удвоения брой мандати в многомандатния изборен район **от предходните избори за Народно събрание.**

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

В чл. 356 се прави следната поправка

Чл. 356. (2) За организационно-техническата подготовка на изборите **се образуват** райони, които съвпадат с изборните райони по чл. 249, ал. 1 при последните избори за народни представители.

Правят се следните промени в методиките посочени в Приложения

Приложение № 1 към чл. 248, ал. 1

1.2. Гласува се в страната **и извън страната** в многомандатни изборни райони (МИР).

2.1. При избори за народни представители за Народно събрание се разпределят общо 240 мандата. При избори за народни представители за Велико Народно събрание се разпределят общо 400 мандата. Във всеки МИР се разпределят брой мандати, **пропорционално на броя действителни гласове на предходните избори за Народно събрание**, чрез МХ-Н. В случай че във всички МИР са разпределени по 4 - при избори за Народно събрание, съответно 6 – при избори за Велико Народно събрание, или повече мандата процедурата приключва.

Приложение № 3 към чл. 355, ал. 1

1.2. Гласува се в страната **и извън страната** в отделни райони - съвпадащи с многомандатните изборни райони (МИР) при избори за народни представители.

За Временни обществени съвети на българите в чужбина *
д-р Стефан Манов
Проф. д-р Любомир Гаврилов

www.globalbulgaria.org
bg.asso@free.fr
+33 6 07 82 93 95

* Временни обществени съвети на българите в чужбина съществуват в следните държави: Германия, Франция, Великобритания, Швейцария, Гърция, Испания, САЩ, Канада, Австралия, Бразилия

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

П Р И Л О Ж Е Н И Я

Обзор на страните с политическо представителство на диаспората в националните парламенти от изборни райони в чужбина

"Стари демокрации" в Европа

Франция : 12 от 343 сенатора в горната камара и 11 от 577 депутата в долната
Италия : 6 от 315 сенатора в горната камара и 12 от 630 депутата в долната
Португалия : 4 от 230 депутата в еднокамарен парламент

Балкани

Хърватска : до 14 депутата от общо до 160 ("плаващ мандат" зависещ от изборителната активност в чужбина).
Македония : 3 от 120 депутата
Румъния : 2 от 137 сенатора в горната камара и 4 от 334 депутати в долната камара

Африка, Южна Америка

Алжир : 8 от 389 депутата
Мозамбик : 2 от 250 депутата
Кабо Верде (Зелени нос) : 6 от 72 депутата
Колумбия : 1 от 166 депутата
Еквадор : 6 от 130 депутата

В процес на обсъждане или промяна на изборното законодателство с цел създаване на изборителни райони за чужбина са Ангола, Панама, Мексико, Доминиканската република и Швейцария.

Кратко описание на изборната система в Република Хърватска

Страната е разделена на 10 МИР, въз основа на регистъра на населението, с допустимо отклонение от 5% между два съседни МИР. Във всеки МИР се определят 14 мандата по пропорционална система (системата Д'онт)

В чужбина се избират депутати с плаващ мандат. Как се определя плаващият мандат? Изчислява се квотата на Хеър* в страната и след това се делят броя на валидните гласове в чужбина на тази квота. Полученото число се закръгля до цялата част (ако дробната част е по-малко от 0.5 се закръгля до по-малката, ако не - до по-голямата).

**квота на Хеър е общият брой валидни бюлетини в страната, разделени на броя на мандатите (140 в случая)*

В момента (2013г) парламентът на Република Хърватска се състои от 151 члена, от които 3-ма са избрани в чужбина през 2011г.

Пълният текст на "методиката за изчисляване на изборните резултати" (1 страница!) е част от Изборния закон и може да се намери тук <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=1878>

Спечелените мандати от партиите или коалициите се пресмятат във всеки отделно взет МИР по пропорционална система, в случая по метода на Д'Онт. Вероятно изборителите в Република Хърватска нямат нужда от експерти-математици, за да разберат кого са избрали.

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Избори 2005 - 2013г. и разпределение на мандатите по МИР

	преброяване 2001	мандати избори 2005г. и 2009г.	преброяване 2011	мандати избори 2013	разлика с 2001
Благоевград	341 173	10	323 552	11	1
Бургас	423 547	13	415 817	14	1
Варна	462 013	14	475 074	15	1
Велико Търново	293 172	9	258 494	8	-1
Видин	130 074	4	101 018	4	0
Враца	243 036	7	186 848	6	-1
Габрово	144 125	4	122 702	4	0
Добрич	215 217	7	189 677	6	-1
Кърджали	164 019	5	152 808	5	0
Кюстендил	162 534	5	136 686	4	-1
Ловеч	169 951	5	141 422	5	0
Монтана	182 258	6	148 098	5	-1
Пазарджик	310 723	9	275 548	9	0
Перник	149 832	5	133 530	4	-1
Плевен	311 985	10	269 752	9	-1
Пловдив град	338 224	10	338 153	11	1
Пловдив област	377 592	11	344 874	11	0
Разград	152 417	5	125 190	4	-1
Русе	266 157	8	235 252	8	0
Силистра	142 000	4	119 474	4	0
Сливен	218 474	7	197 473	6	-1
Смолян	140 066	4	121 752	4	0
София обл.	273 240	8	247 489	8	0
София град**	1 170 842	36	1 291 591	42	6
Стара Загора	370 615	11	333 265	11	0
Търговище	137 689	4	120 818	4	0
Хасково	277 478	8	246 238	8	0
Шумен	204 378	6	180 528	6	0
Ямбол	156 070	5	131 447	4	-1
Чужбина					
Общо	7 928 901	240	7 364 570		

Забележки: За удобство, трите МИР София са отчетени заедно, но това не се отразява на крайния резултат.

Според преброяването от 2011г., МИР Видин би трябвало да получи 3 мандата, но той получава 4 съгласно чл. 67 ал. 3 от ИК. Този 4-ти мандат е за сметка на МИР-Варна.

ВРЕМЕННИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Избори 2009 г. - пример за изборен дистрофизъм

При сегашното райониране на страната, с множество малки МИР и голяма амплитуда на мандатите по МИР (между 4 и 16), както и практиката за предварително определяне на броя мандати във всеки МИР, рискът за получаване на изкривявания на пропорционалността (дистрофизъм) е много голям.

Четири фактора обуславят и засилват този заложен в системата риск :

- математическият метод за определяне на мандатите по МИР води до доста "груби" закръглявания, когато става дума за малки МИР. Един такъв пример от много подобни е ситуацията в два съседни и близки МИР - Монтана (6 мандата) и Ловеч (5 мандата). В област Монтана по данни на НСИ живеят 179 х. души, а в област Ловеч 168 х., т.е. 11 х. души по-малко (преброяване на населението НСИ 2001г.). Илиза, че единия мандат в повече на област Монтана "струва" 11000 жители. Но ако разделим броя на населението в страната през 2001 г. (7,891 млн) на 240 мандата, виждаме, че нормата на представителство е 32 880 жители.

- горният ефект се усилва в резултат на сериозната вътрешна миграция и значителната външна емиграция на населението. По тази причина преброяването на населението от 2001г. не отразява реалната демография в страната. Илюстрация на това отново с Монтана и Ловеч е броят на гласувалите. Въпреки, че в област Монтана по избирателни списъци има 11000 избиратели повече от област Ловеч, то на изборите за последните два парламента, през 2005г. и 2009г., в Ловеч гласуват респ. 3 и 2 хиляди души повече. Очевидно е, че такава съществена и системна разлика едва ли може да се обясни със системен през годините "мързел" на избирателите от област Монтана да отидат до избирателните секции.

Силният отрицателен естествен прираст (близо 300 х. души в страната по-малко през 2008 в сравнение с 2001) вероятно допълва демографския ефект.

- различната избирателна активност по МИР в деня на изборите (говорим за реалната такава, а не привидната дължаща се на неадекватните избирателни списъци) засилва дистрофиращия ефект

- методиката за разпределяне на спечелените от партиите мандати по МИР взима предвид само подадените гласове за партиите преминали 4% бариера и "хвърля в кошчето" гласовете за другите партии. Това неминуемо води до още по-сериозни разлики. В горния случай, разликата в "полезните" гласове между Монтана и Ловеч скача до колосалните 9000 гласа в полза на Ловеч! Това няма как да не засили дистрофията и оттам усещането у избирателя, че неговият глас не тежи еднакво с този на съседа му.

Използването на "плаващи мандати" до голяма степен ще разреши тези системични проблеми.